

سیمای ملکوتی صدیقه کبریعَلَيْهَا السَّلَام

محور کمال نبوت و نماد کرامت زن

گفتاری از حجت‌الاسلام‌والمسلمین یحیی صادقی مازندرانی | **بخش اول** |

به مناسبت روز زن، هفته‌نامه «افق حوزه» با حجت‌الاسلام‌والمسلمین صادقی استاد سطوح عالی قم، مصاحبه‌ای اختصاصی انجام داد. ایشان محور اصلی شخصیت حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام را دفاع آگاهانه و شجاعانه از امامت و ولایت امیرالمؤمنین علیعَلَيْهِ السَّلَام دانستند. استاد صادقی با تحلیل صبر راهبردی امام علیعَلَيْهِ السَّلَام، تأکید کردند که حضرت فاطمهعَلَيْهَا السَّلَام با ایراد خطبه فدکیه که مطالبه‌ای فراتر از بازپس‌گیری فدک بود یک نهضت تبیینی-سیاسی ماندگار را در تاریخ اسلام پایه‌ریزی کردند. در این گفتار، افزون بر بررسی ابعاد معرفتی، جهانی و مبتنی بر علم لدنی خطبه فدکیه پیامدها و خسارات عمیق، ریشه‌دار و تاریخی فاجعه سقیفه بنی‌ساعده بر پیکره جهان اسلام نیز به‌صورت تحلیلی و نقادانه مورد واکاوی و موشکافی قرار گرفته است.

• جایگاه ملکوتی صدیقه طاهرهعَلَيْهَا السَّلَام

ضرورت دارد پیش از ورود به بحث اصلی در باب زندگی، شخصیت، ابعاد و سیره حضرت زهرا سلام‌الله علی‌ها، ابتدا به بیان فضائل و مقامات والای ایشان بپردازیم و چند حدیث شریف را دراین خصوص تقدیم نماییم.

فضایل حضرت صدیقه طاهرهعَلَيْهَا السَّلَام دریایی بی‌کران است و قلم و بیان ما هرگز قادر به شرح و وصف کامل آن نخواهد بود. در برابر مقامات عرشی، ملکوتی و معنوی این ذوات مقدسه، ما خود را عاجز و بوالفضول می‌دانیم؛ اما به این خاطر که خودشان اجازه داده‌اند تا نامشان را بر زبان جاری کنیم، با افتخار و ادب این کار را انجام می‌دهیم.

به قول مولوی:

گر خدا دادی مرا پانصد دهان

گفتمی شرح‌تو ای جان و جهان

یک دهان دارم من آن هم منکسر
در خجالت از توای دانای سر

و همچنین:

قدر تو بگذشت از درک عقول

عقل اندر شرح‌تو شد بوالفضول

ما در مقابل عظمت ایشان، با نهایت فروتنی این شعر را تکرار می‌کنیم:

هزار مرتبه شُستم دهان به مشک و گلاب

هنوز نام تو بردن نشان بی‌ادبی‌ست

• اولین بانوی بهشت: فضیلتی گران‌بها

رسول اکرمﷺ درباره ایشان فرموده‌اند:

«أَوَّلُ شَخْصٍ تَلَحُّلُ الْجَنَّةِ فَاطِمَةُ» (بحار الأنوار، جلد ۴۳، صفحه ۴۴)

نخستین کسی که وارد بهشت می‌شود، فاطمه است.

نخستین بودن در صحرای محشر و رستاخیز یک امر اعتباری و گزاف نیست، بلکه در گرو اولیت و برتری ایشان در دنیا است. کسی که در فضائل انسانی، ارزش‌های والای الهی و در اوج عبودیت و بندگی خدا دارای مقام شامخ اول نباشد، نمی‌تواند در قیامت برترین رتبه را داشته باشد.

حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام به دلیل این برتری معنوی در حیات دنیوی، در قیامتی که روز آشکارشدن حقایق است، رتبه‌ای برتر از همه انبیای تاریخ (جز پدر بزرگوارشان و همسر عزیزش) دارد و به مقام «اولین شخص واردشونده به بهشت» ناثل می‌شود. این فضائل تنها قطره‌ای از دریای فضایل حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام است و ما قصد داریم با پرداختن به این نکات، زمینه را برای ورود به بحث اصلی درباره ابعاد شخصیت و سیره عملی ایشان فراهم کنیم.

• دو حدیث درخشان از فضائل بی‌منتهای حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام

در ادامه‌ی بحث در باب فضائل، شخصیت و سیره حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام، به شرح دو حدیث بسیار مهم از رسول اکرمﷺ می‌پردازیم که عمق جایگاه معنوی ایشان را روشن می‌سازد.

۱. حدیث اول: محوریت حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام در کمال‌نبوت

رسول خداﷺ فرموده‌اند: «مَا تَكَامَلَتِ النَّبُوءَةُ لِنَبِيٍّ، حَتَّى أَقَرَّ بِفَضْلِهَا وَ مَحَبَّتِهَا» (عوالم العلوم و

المعارف و الأحوال من الآيات و الأخبار و الأقوال، جلد ۱۱، صفحه۱۶۱)

(نبوت برای هیچ پیامبری کامل نشد، مگر آنکه به فضیلت و محبت فاطمهعَلَيْهَا السَّلَام اقرار کرد).

در برخی روایات، عبارت «حتی أَقَرَّ بِفَضْلِها و نصرت‌ها» نیز آمده است.

این حدیث شریف بیانگر آن است که انبیاء الهی، که دارای درجات متفاضل و مراتب متفاوت هستند، ارتقاء مقام و درجه نبوت خود را مدیون معرفت و محبت نسبت به صدیقه طاهرهعَلَيْهَا السَّلَام هستند.

پیامبر اکرمﷺ که «وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ» (نجم ۳–۴) آشکارا می‌فرمایند: هر پیامبری که عشق و محبت او به حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام بیشتر بوده، درجه نبوت و رسالت او نیز بالاتر رفته است.

بنابراین، اگر پیامبرانی چون ابراهیم خلیل (قهاران بت‌شکن)، نوح (شیخ الانبیاء)، عیسی بن مریم و موسی بن عمران به آن درجات شامخ دست یافتند، این امر در اثر عشق و مودت به زهرای اطهرعَلَيْهَا السَّلَام بوده است. این حدیث به‌وضوح نشان می‌دهد که زبان‌ها از وصف این بانوی بزرگوار و سرور زنان عالم، قاصرند.

۲. حدیث دوم: کمال ایمان و غرق شدن در طاعت‌الهی

رسول خداﷺ فرموده‌اند:

«إِنَّ ابْنَتِي فَاطِمَةَ مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهَا وَ جَوَارِحَهَا إِمَانًا إِلَى مُشَاشِهَا، فَتَفَرَّغَتْ لِبِطَاعَةِ اللَّهِ» (دلائل الامامة، ۱۳۹، ح ۴۷)

(خداوند قلب دخترم فاطمه و سراپای وجود او را تا مغز استخوان، پُر از ایمان کرده است؛ پس او به همین خاطر. همواره در اطاعت خداست.)

این حدیث، ابعاد روحی و وجودی بی‌نظیر حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام را ترسیم می‌کند. سراسر وجود ایشان مملو از ایمان، خداباوری، معادباوری و رسیدن به مقام یقین است. مقام یقین، شامخ‌ترین و بالاترین مرتبه برای اولیاء الهی است.

کسی که به مقام یقین می‌رسد: خداوند در چشم او بزرگ و عظیم است و تمام مصیبت‌های دنیا بر او آسان می‌گردد. این مقام، همان چیزی است که ما در دعای سحرگراهان ماه مبارک رمضان از خداوند طلب می‌کنیم: «اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ اِیْمَانًا ثَبَاتًا بِرَبِّ قَلْبِیْ وَ یَقِیْنًا صَادِقًا حَتّٰی اَعْلَمَ اَنَّهُ لَنْ یُصِیْبَنِیْ اِلَّا مَا کَتَبْتَ لِیْ وَ رِضْنِیْ مِنْ الْعَیْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِیْ بِاَزْحَمِ الزَّالْحَمِیْنِ» در این دعا، ما سه خواسته اساسی داریم: ۱. ایمانی که خداوند مباشر آن باشد: تعبیر «ثَبَاتًا بِرَبِّ قَلْبِیْ» به معنای آن است که خود ذات مقدس حق، مباشر و ملازم جدا نشدنی روح و قلب ما باشد.

۲. یقین صادق: که نتیجه آن علم به این حقیقت است: «حَتّٰی اَعْلَمَ اَنَّهُ لَنْ یُصِیْبَنِیْ اِلَّا مَا کَتَبْتَ لِیْ» (هر آنچه به من می‌رسد، خواست و تقدیر پروردگار است). ۳. رضایتمندی به قسمت الهی: «وَ رِضْنِیْ مِنْ الْعَیْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِیْ». رسیدن به مقام یقین، انسان را به مقام رضایت مطلق می‌رساند. همان‌طور که پروین اعتصامی می‌گوید:

هر بلایی کز تو آید، رحمتی است

سنت رسول خداﷺ در ارتباط با دخترشان، یک درس تربیتی جهانی برای تکریم زن بود: «و کَانَتْ اِذَا دَخَلَتْ عَلٰی النَّبِیِّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ اٰلِهٖ وَ سَلَّمَ قَامَ اِلَیْهَا فَقَبَّلَهَا وَ اَجْلَسَهَا فِی مَجْلِسِهِ». (عوالم العلوم، جلد ۱۱، صفحه ۶۴)

(هرگاه که فاطمهعَلَيْهَا السَّلَام به دیدار پیامبر می‌آمد، پیامبر به سوی او برمی‌خاست، او را می‌بوسید و در جایگاه خود می‌نشاند.)

• اهمیت تعبیر «قام الیها»

در ادبیات عرب، تفاوت بزرگی میان «قام لها» (برایش بلند شد) و «قام الیها» (به سویش برخاست و حرکت کرد) وجود دارد. پیامبرﷺ نه تنها برای دخترشان از جای رومی‌ خاستند، بلکه چند قدم به استقبال ایشان می‌رفتند (قام الیها).

علاوه بر این، ایشان کمر خم می‌کردند و هر دو دست دخترشان را می‌بوسیدند. این عمل، از پیامبری که دو امپراتوری بزرگ روم و ایران را به چالش کشیده بود و جز در برابر ذات مقدس حق، کمر خم نمی‌کرد، اوج تکریم، محبت و تعیین جایگاه والای زن در منطق الهی را نشان می‌دهد. این بالاترین بیان مقام حضرت زهراعَلَيْهَا السَّلَام و زنانگی در منطق اسلام است.

نکته دوم در باب هویت و کرامت زن در اسلام، مقایسه‌ی جایگاه زن در اسلام با دیگر تمدن‌ها و مکاتب جهانی است که نشان‌دهنده ارزش‌گذاری بی‌نظیر دین مبین اسلام بر مقام زن می‌باشد. در طول تاریخ و در بسیاری از تمدن‌ها و نظام‌های اجتماعی، زن همواره تجسم ذلت، حقارت و اسارت در دست مردان بوده است. زن در نگاه بسیاری از مکاتب دنیا، موجودی دست دوم، تابع و فاقد استقلال شایسته تلقی می‌شد.

اما منطق والای دین اسلام این دیدگاه را ریشه‌کن کرد و به زن کرامتی بخشید که هیچ مکتب دیگری نتوانسته است به آن دست یابد. بهترین تجلی و نماد این کرامت، جایگاه جناب هاجر، مادر حضرت اسماعیلعَلَيْهِ السَّلَام، است.

همان‌طور که مستحضرید: هاجر یک زن، یک کنیز و برده سیاه حشی بود؛ یعنی از منظر نظام‌های جاهلی، دارای کمترین ارزش اجتماعی. اما در منطق دین اسلام، او به مقامی رسید که مزارش در کنار خانه کعبه واقع شده است (محدوده حجر اسماعیل).

• طواف قبر هاجرعَلَيْهَا السَّلَام، بالاترین تکریم

هزاران هزاران نفر از مسلمانان جهان، هرگاه که به زیارت خانه خدا می‌روند و فریضه حج یا عمره را به جا می‌آورند، پس از طواف کعبه، باید قبر جناب هاجر را نیز طواف کنند.

این امر نشان‌دهنده یک ارزش و مقام بسیار فراتر از تصور است. این که یک کنیز زن، به جایگاهی برسد که طواف مزار او جزء واجبات مناسک حج قرار گیرد، بیانگر این است که اسلام، زن را نه تنها از ذلت تاریخی رها ساخته، بلکه او را به والاترین درجه از ارزش و احترام رسانده است. مقامی که بالاتر از این در کنار مقدس‌ترین مکان عبادی مسلمانان متصور نیست.

ویرایش و تنظیم: حمید کرمی

• اخبار کوتاه جهان

• روسیه

■ **به نیروهای ناتو در اوکراین حمله می‌کنیم:** رئیس کمیته بین‌المللی مجلس روسیه در رد اظهارات دبیرکل ناتو درباره اعزام نیرو به اوکراین، گفت: آنها جزو اهداف مشروع ارتش روسیه خواهند بود و ما به آنها حمله می‌کنیم. در همین زمینه، نشریه «نیوزویک» فاش کرد: دو تبعه آمریکایی که برای جنگ با روسیه به اوکراین رفته بودند، در اوایل ماه جاری میلادی کشته شدند.

■ **هشدار سناتور آمریکایی درباره مصادره اموال روسیه:** زندپاول، سناتور جمهوری‌خواه آمریکایی درباره مصادره اموال مسدودشده روسیه در این کشور هشدار داد و تأکید کرد: تصرف ۵ میلیارد دلار دارایی‌های متجمد روسیه در بانک‌ها و مؤسسات مالی آمریکا، مذاکرات صلح اوکراین را از مسیر خارج می‌کند. دارایی‌های مسدودشده اهرم مهمی در مذاکرات با روسیه هستند و کنار گذاشتن آنها می‌تواند نتیجه معکوس داشته باشد.

• رژیم صهیونیستی

■ **منتظر اعلام الحاق کرانه باختری هستیم:** اسموتریچ، وزیر دارایی رژیم صهیونیستی و از چهره‌های تندرو کابینه، در پیامی خطاب به بنیامین نتانیاهو (قبل از سفر به آمریکا و دیدار با ترامپ) اعلام کرد: جریان‌های راست‌گرای صهیونیستی انتظار دارند، او پس از بازگشت از سفر خود به واشنگتن، تصمیم رسمی برای الحاق کرانه باختری و تحمیل حاکمیت اسرائیل بر این منطقه را اعلام کند.

■ **جنگ تمام شد؛ اما بازار کار همچنان فلج است:** به‌اعتراف یک رسانه عبری زبان، با وجود آنکه چند ماه از پایان جنگ می‌گذرد؛ اما فشار بر بازار کار به‌دلیل تبعات این جنگ، همچنان ادامه دارد و اقتصاد اسرائیل هنوز از فشارهای بعد از شوک خارج نشده است.

■ **دیدار آینده نتانیاهو با ترامپ بر نحوه برخورد با رژیم ایران متمرکز خواهد بود:** اسرائیل هیوم: مقامات اسرائیلی در حال آماده‌سازی یک پرونده اطلاعاتی دقیق برای ارائه به دونالدترامپ هستند تا او را متقاعد کنند، حمله جدیدی به جمهوری اسلامی انجام دهد. دیدار آینده نتانیاهو با پرزیدنت ترامپ بر نحوه برخورد با رژیم ایران متمرکز خواهد بود.

• اتحادیه اروپا

■ **پول کافی برای حمایت از اوکراین نداریم:** عضو فرانسوی پارلمان اروپا گفت: این اتحادیه دیگر توان کمک به اوکراین برای جنگ با روسیه را ندارد. پس باید سازش کرد. روی اذعان کرد: امروزه در مورد روند مذاکرات حل بحران اوکراین، چیز زیادی به اروپا بستگی ندارد.

• فلسطین

■ **تخریب مهندسی‌شده در غزه پس از آتش‌بس نمایشی:** تصاویر ماهواره‌ای تازه نشان می‌دهد که ارتش رژیم صهیونیستی، علی‌رغم اجرای توافق آتش‌بس از همراه‌گذشته، همچنان به تخریب سازمان‌یافته مناطق تحت اشغال خود در نوار غزه ادامه می‌دهد.

• آمریکا

■ **موشک‌های بالستیک ایران، گنبد آهنین را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد:** گراهام، سناتور آمریکایی: موشک‌های بالستیک ایران، گنبد آهنین را تهدید می‌کند. تضعیف اسرائیل یعنی تضعیف آمریکا؛ ما باید جلوی تولیدات موشک ایران را بگیریم. به‌نظم در حمله احتمالی بعدی، تأسیسات موشکی ایران را هدف قرار می‌دهیم.

■ **اطلاع دفتر تحقیقات فدرال آمریکا (اف‌بی‌آی) در سال ۱۹۹۶ از علاقه و اقدامات جفری اپستین:** نیویورک‌پست: دفتر تحقیقات فدرال آمریکا (اف‌بی‌آی) در سال ۱۹۹۶ از علاقه و اقدامات جفری اپستین به پورنوگرافی کودکان مطلع شده بود؛ اما نزدیک به ۱۰ سال این هشدار را نادیده گرفت و اقدامی جدی انجام نداد! جفری اپستین به‌دلیل داشتن یک مزرعه بزرگ شناخته شده بود که گفته می‌شود، دختران جوان به آنجا پرواز داده می‌شدند. این مزرعه یک «کارخانه کودک» بود که برای پرورش کودکان جهت سوءاستفاده، از جمله قاچاق جنسی، برداشت اعضای بدن و آیین‌های شیطانی استفاده می‌شد.

• ژاپن

■ **بازگشایی بزرگ‌ترین نیروگاه هسته‌ای جهان در ژاپن پس از ۱۵ سال:** ژاپن «کاشیوازاکی-کاریوا»، بزرگ‌ترین نیروگاه هسته‌ای جهان را پس از تعطیلی ۱۵ ساله ناشی از فاجعه فوکوشیما، دوباره بازگشایی خواهد کرد.

کتاب «رَما»؛ روایتی نفس‌گیر از جنگ تحمیلی دوازده روزه

می‌دهد.

در «رما» که به روش وقایع‌نگاری، وقایع

جنگ به‌صورت روزشمار و با نگاهی تحلیلی و هنرمندانه روایت می‌شود، نویسنده با ترکیبی هوشمندانه از مشاهدات میدانی، تحلیل‌های دقیق و فضاسازی داستانی جذاب، تصویری

زنده و ملموس، از یکی از حساس‌ترین مقاطع تاریخ معاصر را پیش چشم مخاطب می‌گذارد و مخاطب را به قلب حوادث می‌برد؛ جایی که جنگ فقط صدای انفجار نیست؛ بلکه داستان مقاومت، امید و ایستادگی ملت ایران است.

دلیل انتخاب نام «رَما» اشاره به آیه شریفه «مَا رَمَيْتْ إِذْ رَمَيْتْ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى» است.

علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب، می‌توانند به کتاب‌فروشی‌های مستقر در حرم مطهر کرمیه اهل‌بیتعَلَيْهِمُ السَّلَام یا کتاب‌فروشی‌های معتبر کشور و یا فروشگاه‌ها مجازی محصولات فاطمی به نشانی اینترنتی mahsulatfatemi.ir مراجعه کنند.

